

Den Danske Dommerforening
Den 8. marts 1990

Justitsministeriet

Ved skrivelse af 23. januar 1990 (j. nr. 1989-40002-63) har Justitsministeriet anmodet om en udtalelse om lovforslag nr. L 150 til ændring af retsplejeloven.

Vedrørende lovforslagets § 1, nr. 3-5, om dommers habilitet har der været afholdt et møde mellem landsretspræsidenterne, byretspræsidenterne og Dommerforeningen, som er enige om at udtale følgende:

Forslaget til ændret affattelse af § 60, stk. 2, giver ikke anledning til bemærkninger, jf. dog bemærkningerne nedenfor om forlængelse af varetægtsfængsling under meget langvarige domsforhandlinger.

§ 61 er en rent sproglig omskrivning af den gældende § 62, stk. 1, 1. pkt., jf. bemærkningerne s. 18 venstre spalte. Det fremgår imidlertid af bemærkningerne, at der uanset den reelt uændrede lovtekst, tilsigtes en væsentlig udvidelse af området for inhabilitet, navnlig til visse sager om »bandekriminalitet«, visse hjemviste sager og visse sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.

Man skal ikke udtale sig imod en sådan udvidelse af området for inhabilitet, men må af principielle grunde lægge vægt på, at denne kommer til at fremgå af selve lovteksten og ikke kun af bemærkningerne. Selv om det måtte være vanskeligt, som anført i bemærkningerne s. 7 højre spalte, at formulere en generel regel, som klart angiver kriterier for, i hvilke tilfælde inhabilitet foreligger, må det i hvert fald være muligt i lovteksten at angive de hovedtilfældegrupper, som udvidelsen omfatter, og afgrænse deres almindelige rækkevidde.

En sådan tydeliggørelse af lovteksten er ikke kun påkrævet af lovtekniske grunde, men også fordi rækkevidden af den tilsigtede udvidelse af området for inhabilitet – særligt med hensyn til sagerne om »bandekriminalitet« – giver an-

ledning til tvivl. Bemærkningerne s. 18 venstre spalte forneden synes at måtte forstås således, at inhabilitet altid skal foreligge, hvis dommeren i fældende afgørelser i sager mod medgeringsmænd har lagt til grund, at den nu tiltalte har begået det forhold, han tiltales for, hvori- mod afgørelsen af habilitetsspørgsmålet efter bemærkningerne s. 7 venstre spalte skal ske efter en konkret vurdering, jf. således også Justitsministerens fremsættelsestale. Der kan endvidere rejses spørgsmål om, hvad der skal gælde, hvis en sag, som er rejst mod flere tiltalte, afsluttes med dom for nogles vedkommende, men udsættes med henblik på yderligere bevisførelse for så vidt angår de resterende. Dette vil f.eks. kunne forekomme, hvor en eller flere af de tiltalte vælger at tilstå på baggrund af den bevisførelse, som allerede har fundet sted. Som et andet eksempel kan nævnes, at en eller flere af de tiltalte er udeblevet.

Medfører en domfældelse af nogle af de tiltalte, at retten herefter bliver inhabil for så vidt angår de øvrige tiltalte, vil dette indebære, at sagen enten må udsættes for alle de tiltaltes vedkommende, eller at sagen må gå helt om med nye dommere for så vidt angår de resterende tiltalte.

Ingen af de nævnte alternativer er særlig hensigtsmæssige, og det synes dernæst noget inkonsekvent at anse retten for inhabil i den beskrevne situation, når retten dog i medfør af forslaget til § 60, stk. 2, også fremover skal kunne træffe afgørelse om varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, under domsforhandlingen. Rækkevidden af forslaget § 60, stk. 2, i sidstnævnte henseende synes i øvrigt at kunne give anledning til overvejelse i forhold til menneskerettighedskonventionen i tilfælde af meget langvarige domsforhandlinger.